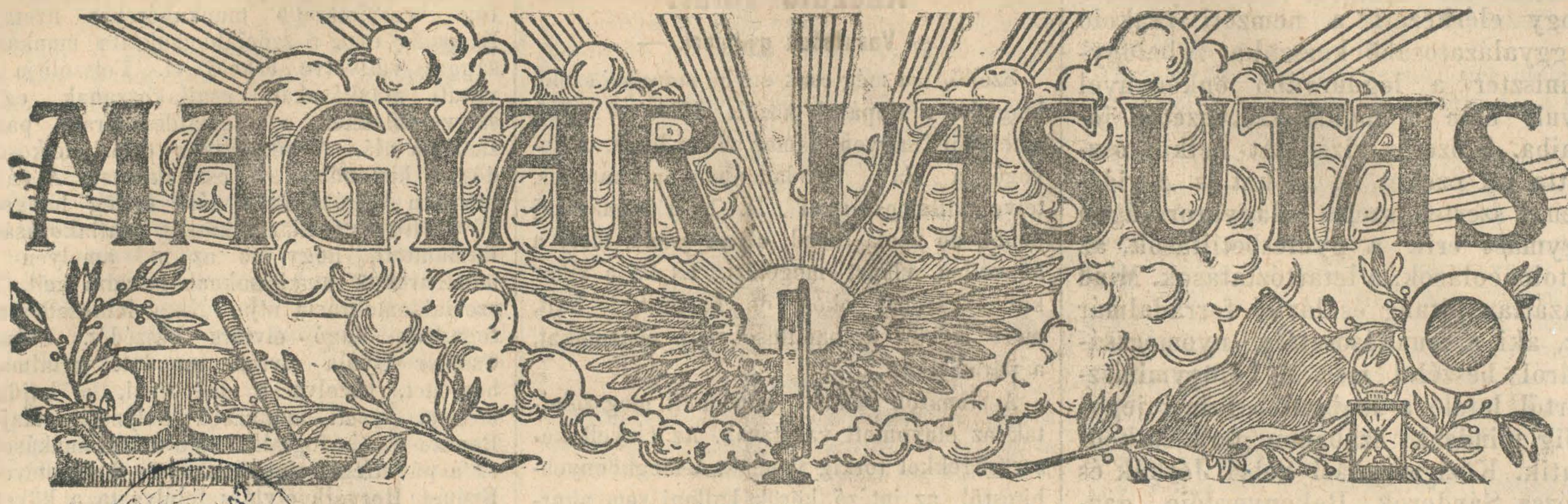

A VASUTI MUNKÁSOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS LAPJA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII., Rottenbiller-utca 1. sz., I. em. 10.
 ahová minden levél és küldemény címzendő.

Megjelenik
 minden héten
 pénteken.

Előfizetési árak:
 Egy hónap — — — 40 (—80 kor.) Félévre — — — 2.40 (4.80 kor.)
 Negyedévre — — 1.20 (2.40 „) Egyes szám — — — 10 (—20 „)
 A Szövetség tagjai díjtalanul kapják.

Mozognak a vasutasok.

Az elmúlt héten 10 helyen voltak nyilvános vasutasgyűlések. Ezen a héten eddig a következő helyekről érkeztek gyűlésbejelentések:

Sátoraljaújhely: 17-én.

Piski: 17-én a „Fekete szőlő”-vendéglőben.

Miskolc: 17-én d. u. 3 órakor a „Lloyd”-szálló termében.

A február havi lezárolást még nem küldötték be a következő helycsoportok:

Budapest—északi főmihely, Gyulafehérvár, Királyháza, Kisujszállás, Munkács, Nagykanizsa, Nyíregyháza, Sopron, Szatmárnémeti, Szolnok, Zombor és Zólyom.

Kérjük az elszámolásokat haladéktalanul beküldeni.

A központi vezetőség.

Vihar előtt.

Valami van a levegőben. Az égiháboru előtt a mindent pusztító, minden keresztlégázoló égiháboru előtt a fülledt, nehéz, fojtó levegőben friss, bűgő szelek szárnyán szokott megjönni a viharzag. Tudja az ördög, de most a viharzag érzik.

Nem felülről csapta le a felszél. Nem a felhők vészujtósó tömkelegéből jött. Onnan felülről nehéz fojtogató pára bocsájtkozott a földre és a föld megmozdult. Nem halljátok a dübörgését? A fojtó párára a barlangok mélyéből, a völgyből, a hegyszakadékokból szakadt ki a felelet friss, üdítő szélvihar alakjában, a földbe zárkózott erők rettenetes mormolásának közepette. A föld visszaüzente a háborut az égnek: Gyere, birkózzunk meg, győzzön az erősebb. Önts a villámaidat, én elnyelem, de legyen erőd összetartani mindazt, amit hátamon felemeltél: gulát, gyárat, templomot, kunyhót és palotát, én úgy összedöntöm, hogy hirmondója se marad. Gyere birkózzunk meg!...

A viharzag érzik. A birkózás kikerülhetetlen. Ki félti a földet? A felette összegyűlemlő fellegek villamossága kimerül a hegyormok ostrom-

lásában. A föld nem vész el, csak megrázkódik és összedől minden, amit a mostani rend felemelt, hogy romjából felépüljön az új rend világa. Ki félti a földet?...

A magyar nemzeti politika kormányzékbe kapaszkodott gigászai hadat üzentek a munkásság milliósainak, annak az anyagnak, melynek verejtékezése termi az életet, a kényelmet, a pompát, a gyönyört, a társadalmi formát, az államot, az alkotmányt, hadat üzentek, hogy a járomból ki-kitoró nyakukat még jobban az igába hajtsák. Az erőszakoskodások, a közigazgatási basáskodások törvényesített istennyilait zudítják a fejükre, hogy megfélemlítsék, szétugrassák, a baromi igahuzás csendes szenvedésére kényszerítsék őket és az igát huzzók felemelték a fejüket és azt mondták:

— Ha te úgy, én is úgy. A villám nem az én nyakamat, hanem az igát töri össze. Én is ezt akarom. Gyere, próbáljuk meg ketten, mire megyünk!...

Munkástársak! Tudjátok mi történt? Az történt, hogy a múlt vasárnapon az ország szívének, Budapestnek valamennyi munkás-szervezete nyilvános népgyűlésen üzente meg a nemzeti kormány félisteneinek azt a háborut, amit a vén föld megízelt a felette toporzékoló viharok: lássuk meg, ki lesz az erősebb.

Miért?

Mert a tulipán jegyében megszületett koalíciós kormány trónraléptének első percében elárult munkásgyűlölő politikájának érvényesítését megkezdte minden vonalon. Emlékezzetek rá, a nemzeti kormány fehér lilomának, a szüztiszta Polónyi Géának fájt legjobban a foga a szervezett munkásságra. Ezt az urat — aki melleleg igazságügyminiszter volt — elsöpörte az igazság. A nemzeti kormány Andrássy

Gyula belügyminisztert jelölte ki a Polónyi Géza politikájának a végrehajtására. Ez az ur, ez a finyás, kényes izlésű ur vállalkozott arra a nem egyéniségéhez való szerepre, hogy Polónyi Géza nyomdokaiba lépjen és megkezdte a szervezett munkásság elleni háborút.

Nem csodálkozunk rajta, különösen mi, vasuti munkások, akiknek száz és száz alkalmunk volt arra, hogy megismerkedjünk a nemzeti kormány munkásellenes politikájával. Nem csodálkozunk rajta, mert az első percben tisztában voltunk azzal, hogy a mi jajkiáltásunk hiába ostromolja a nemzetiszini vattával bedugott füleket, hiába kéri a farkasétvágyu gyomrok lecsillapított éhségét egy falat kenyérért, minket meg nem hallgatnak, nekünk semmit sem adnak.

És a vasutas-ankét csak igazolta ezt a feltevésünket. Csak megerősített bennünket abban a hitben, hogy mind bolond az, aki felülről ölvetett kezekkel vár valamit, mikor ezreknek és ezreknek összeszorított üres, de izmos markát, barna öklét az együttérzés hatalmas ereje edzi meg arra, hogy ne csak várni, kérni, de követelni ha kell, hát kapni is tudjon. Tudtuk és tudjuk, hogy harc nélkül nincs győzelem és a mai társadalmi rendszer az uralgó osztályok ama rendszere, melyben harc nélkül nincs győzelem és enélkül nincs eredmény.

Mennyiben inkább tisztában lehetek ezzel a kérdéssel azok, akik évtizedek óta hiába döngöttek az osztályuralom várának kapuját! Ezek is tudhatták azt, hogy a liberálisnak hirdetett nemzeti politikának cégére alatt annak az osztályuralomnak sötét és sivár politikája köszönt ránk, amely a munkásban csak azt a páriát látja, amelynek kötelessége a munka, a verejtékezés, de amelynek tilos az öntudat, a gondolkodás, az együttérzés abban az irányban, amely a társadalmi és politikai felszabaduláshoz vezet.

Munkástársak! A szervezett vasuti munkásság március 17-én, a Petőfi-szoborhoz leendő felvonulás előtt a József főherceg szállodában (Baross-tér 2.), délután 2 órakor gyülekezik.

Most már a vak is tisztán láthatja, hogy elérkezett a nemzeti reakció leggyalázatosabb korszaka. A belügy-miniszter a legdurvább önkénynyel nyult bele a munkásszervezetek jo-gaiba. Előzetes vizsgálat nélkül osz-latta fel ezeket is, azokat is. A vidé-ken, szerte széles Magyarországon egymást erik a gyűlésbetiltások, az eltoloncolások, a letartóztatások. Mind hazátlan bitang és lázító forradalmár az, aki a munkásosztály nyomorúsá-gáról beszélni mer. A belügyminisz-tertől lefelé a legbutább falusi jegy-zőig mindenki szabadon garázdálkod-hatik. Közigazgatási Sobri Jóskák és Rózsa Sándorok Bakonyerdője, gaz-dátlan pusztája lett Magyarország.

Ez nem frázis, aki áldotta-terem-tette, ez szomorú igazság.

A munkásságnak csak egyetlen joga volt még Magyarországon, amelynek révén azt remélhette, hogy megszerzi még a többit is, ami hiányzik. Ez az egyesülési és a gyűlekezési szabad-ság volt.

Munkástársak! Magyarország bel-tigyminisztere most ezeknek a meg-fojtására vállalkozott. Orosz módra, előljárókkal, közigazgatási basákkal, zsandárokkal, sznronyokkal akarja le-fojtani. Hát fojtsa le! Már torkára tette a kezét, de nem kinos nyögés, nem halálhörgés volt rá a felelet, ha-nem erőteljes, hatalmas hang, mely ezt menydörögte:

— El ezzel a kézzel, mert bele-harapok!

És ha Magyarországon minden mun-káskéz leteszi a szerszámot, ha meg-áll az életlűktető ere, talán majd akkor felszisszen a muszkaszorítás mestere, *Andrássy Gyula* gróf ur...

Munkástársak! Viharszag érzik a levegőben. De nem ijedünk meg a sístergő istennyilától sem! Rontsanak ránk! Tépjék össze mindazt a köte-léket, amelyik formailag összefűz ben-nünket, azt a szálát, amely a mi lel-kűnköt összeköti, amely a mi ezreinket egy testvérré tette, nem tépheti szét a muszka-temetőkből Hunniába haza-járó és kísértő Trepov rendőrmisz-ternek véres árnya sem.

Mi tudjuk a kötelességünket. A szárnyas-kerék birodalmában a gépek legkisebb szögece és a pályák leg-apróbb kavicsa egyetért, összetart. Ezeknek a testvériesülését, a beszédjét, az elhatározását hiába fürkészik a detektiv-szemek, ezeket csak mi ért-jük meg annak a széttéphetetlen köte-léknek a nyelvén, amelyen csak a szolidaritás és a nyomorúság tud beszélni.

Munkástársak! Figyeljete! A szö-gecek és a kavicsok nemsokára be-szélni fognak!...

Farkas Antal.

Munkástársak!

Terjesszétek mindenütt a „Ma-gyar Vasutas“ zsebnaptárt.

Készülő vihar.

— Vasutasok gyűlései. —

Szellő, ma még csak enyhe márciusi szellő lengedez a sinpárok között. *Márciusi* szellő, amelyből nagyon hamar vihar lehet. A le-vegő a Máv. birodalmában puskaporos, telve villamossággal... Nem lármás zaj honol, de néma csend, olyan csend, mely a közvetlen vihart megelőzi. És ha a vihar kitör, károkat okoz, de hasznót is hajt, mert megöli a bacillusokat, a miazmákat, a parazitákat...

A sinpárok mentén mindenütt megszólal-tak az elnyomott vasutasok. Az elnyelt ke-serőségekkel torkig vannak. A megkönnyeb-bitésről az intéző körök hallani sem akar-nak. Nincs más mód hátra, mint *cselekedni*. Ebben a szóban benne van az összes, az e héten lefolyt gyűlések hangulata. A kérés-nek értelme nincs. Erre a válasz ugys csak mézes-mázos ígéret. Az áttatásnak véget kell vetni. Tenni, cselekedni! Ez lesz a jel-szó, amely azután hamarabb célhoz vezet, mint egy tucat emlékirat.

Mert az októberi emlékirat az erre adott válaszzsal együtt ad akta kerül. Ott belep-heti szépen a por. A vasuti munkásságnak erre többé szüksége nem lesz. Ami baja van, azt majd maga fogja orvosolni. Amit *követel*, azt nem emlékiratban fogja benyuj-tani. Arra való az *ultimátum*. Kenyér helyett keztyüt dobta. Így is jól van. Felvesszük. De ne feledje a Máv.: *Vae victis!* Jaj a legyőzöttek!

Debrecen.

A debreceni vasuti munkások, akik — bár eddig is szociáldemokraták voltak — ezen a gyűlésen nyíltan tüntettek a szociáldem-krata párthoz tartozásukkal s általános lelkesedéssel kimondták, hogy a szak-szervezetek védelmére a legmesszebbmenő dolgokra is készek. A gyűlésen, melyet az „Otthon“-kávéház tánctermében tartottak, részt vett vagy 1200 vasuti munkás; műhely-munkások, raktármunkások és pályamunká-sok. Az egybehívók nevében Molnár János elvtárs üdvözölte a megjelenteket, elnöknek Bencze István, jegyzőnek Szegedi Gyula elvtársakat ajánlja, kiket elfogadtak. Bencze elnöki megnyitójában jelenti, hogy meghiv-ták a gyűlésre a műhelyfőnökséget és az üzletvezetőséget, de úgy látszik, ezek nem kíváncsiak a munkásság sérélmeire. Ezután átadta a szót Ilorváth Gusztáv elvtársnak, aki hosszasan foglalkozott a vasuti munká-sok és a külső munkások összetartásával, ismertette a koalíciós kormány szociál-politikáját, a szervezetek felfüggesztését. E pontnál a munkásság hosszasan tüntetett a kormány ellen. A zaj csillapultával a 48-as vasutas barátok üzenetét ismertette, majd Kossuth ténykedéseit boncolta. Kossuth nevénél percekig tartó abengolás szakította félbe a szónokot. Foglalkozott a vasutas ankét svindlijével is. Majd a jelenlevők zajos érdeklődésétől kisérvé Kossuthnak a vasuti munkások memorandumára adott választ vette boncolás alá. A munkásság elkeseredése a kormány munkástipró eljárása ellen oly nagy volt, hogy sokszor percekre félbe szakították a beszédet. Majd a beteg-ségélyző humbuggal és a balesetbiztosítással foglalkozott, kellően méltatva Batthyány-nak, a szakállgrófnak eljárását s a szent-koronásokat a mezőfistákhoz hasonlította. Befejezésül felolvasta Kossuth válaszában azt a részét, ahol ezt írja: „Vannak helyek, ahol az életviszonyok drágasága, a nagy-mérvű kivándorlás folytán beállott munká-s-hiány miatt csak magas bérért lehet munkást kapni. Ily helyeken kénytelen a Máv. is nagyobb bért fizetni.“ Így Kossuth Ferenc maga jelzi azt az utat, melyen a vasutasok-nak haladniuk kell. Ha nem lesz nagy

munkáskínálat, jó szíve lesz a Máv-nak s fog becsületesebb munkabérekért fizetni. Ez pedig csak a szociáldemokrata munkás-sággal vállvetve érhető el. Felszólítja a vasuti munkásokat, csatlakozzanak egy szívvel-lélekkel a szociáldemokrata párt zászlaja alá. A munkásság óriási lelkes-e déssel kimondta a csatlakozást. A párt nevében Vágó Béla elvtárs meleg hangon üdvözölte a vasuti munkásság csatlakozását. Rámutatott, hogy az az út, amelyen a mindenrendű munkásoknak haladni kell, a szociáldemokrácia útja. Nagy lelkesedéssel fogadták Vágó elvtárs beszédét. Utána Csomor Gyula elvtárs mondott tartalmas beszédet, válaszva a debreceni, a hajdu-megyei vasuti munkások helyzetét. Majd Bencze elnök foglalkozott a raktármunkások és a pályafentartási munkások helyzetével. Ezután Ilorváth elvtárs felolvasta a követ-kező határozati javaslatot:

„A vasuti munkásoknak Debrecenben 1907. évi március 10-én tartott népgyűlése kimondja, hogy elítéli a kormány, külö-nösen a kereskedelmi kormány munkás-ellenes viselkedését. Kossuth Ferencnek a vasuti munkások méltányos követeléseire adott választát tudomásul nem veszi. Ki-mondja a gyűlés, hogy jövőben kérelem-mel nem fordul a kormányhoz, hanem követelni fog s követelésének szervezett-ségével fog sulyt adni. Elítéli az ankéten végbement munkásellenes komédiát. El-ítéli a betegségleyezésnél történt kijátszást. Kimondja, a gyűlés, hogy a szervezetek üldözése alkalmából szolidaritást vállal a külső munkásokkal s elősegíti a szerve-zetek megoltalmazását. Végül kimondja, hogy a vasuti munkásság nem hagyja magát ígéretekkel kijátszani, hanem küz-den fog minden alkalmas eszközzel a szociáldemokrácia zászlaja alatt, a mun-kásság jobblétének és rendezett munka-viszonyának biztosítására.“

A határozati javaslatot lelkes éljenzés fogadta, végül a Marseillaise hangjai mellett a gyűlés véget ért.

Érsekújvár.

Az érsekújvári vasuti munkások gyűlését *Somosköi József* elvtárs nyitotta meg. Aján-latára elnöknek *Majnik*, jegyzőnek *Hollósy* munkástársak választottak meg.

A gyűlés első szónoka *Chmelár Alajos* volt, aki a szervezett munkások üdvözlétét hozta a gyűlésnek. Harcra, ütközetre buz-dítja a vasutasokat s biztosítja őket, hogyha kell, a szervezett munkások a vasutasok oldalán fognak állani.

Dovcsák Antal elvtárs volt a napirend tulajdonképpeni előadója. Kiméletlenül osto-rozza a kereskedelmi miniszter „munkás-barát“ politikáját, amely végképpen elkese-ritette a Máv. összes alkalmazottait.

A munkásság el van készülve, hogy *tenni* kell valamit. Utal a déli vasuti testvérekre, akiknek eltökélt szándékuk, minden eszkö-zel javítani helyzetükön. Hosszasan foglal-kozik a kormány feloszlató politikájával, de fogadást tesz, hogy azért mégis szabadok leszünk. Ezt a szabadságot elérni csak úgy lehet, ha együtt haladunk az összmunkás-sággal a szociáldemokrácia útjain.

A gyűlés határozata teljesen fedi az összes többi gyűlések határozatát.

Majnik lelkesítő szavai után a gyűlés harcias hangulat közepette ért véget.

Kaposvár.

Inpozáns tiltakozó gyűlést tartottak kapos-vári munkástársaink, amelynek résztvevői alig fértek el a szűknek bizonyult teremben.

A gyűlés vezetésére elnöknek *Pados Viktor*, jegyzőnek *Magyar József* választottak meg. Az országos szervező-bizottság megbízásából *Schubert Zsigmond* kritizálta meg az emlé-iratra adott választ, kimutatva ennek fej-tetőre állított logikáját. Foglalkozott az ankét eseményeivel is, erős érvekkel bizo-nyítva a kormány vásári becsapási kísért-getéseit. Tudatában van a kaposvári munkás-társak erejének és öntudatos voltának. Meg van róla győződve, hogy ha *tettre* kerül a

sor, akkor szerte ez országban — megáll a vasút. A felzuduló éljenzés élénk bizonyítéka volt annak, hogy a kaposváriak készen állnak. A gyűlés magáévá tette a március 2-ikán Budapesten tartott vasutas-gyűlés határozatát.

Kecskemét.

A kecskeméti és környékbeli vasuti munkások taggyűlésük keretében foglalkoztak a vasuti ankéttal és a kereskedelmi miniszter válaszával. Az elfogadott határozati javaslat szerint a taggyűlés a választ kielégítőnek nem találja. Ebbe bele nem nyugszik és tovább fog harcolni jogaiért és elveiért s ha kell, a végső eszköztől sem riad vissza.

Megbotránkozott a gyűlés Batthyány gróf nagyzási hóhortján, hogy ő a munkások képviselőjének tekinti magát. Pető viselkedését pedig egyenesen elítéli. Kiss és Cservenka munkástársaknak a gyűlés bátor felépülésükért bizalmat és köszönetet szavaz.

Kisvárdá

ugyancsak taggyűlés keretében foglalkozott az ország összes vasutasait oly nagyon érdeklő ügyekkel. Maguk a szentkoronás kinevezettek is résztvettek a gyűlésen, amely kimondta, hogy készen áll bármely pillanatban a harcra, amelyben nincs mit vesztenünk, de minden akadályt leküzdve, bizony győzni fogunk.

Kolozsvár.

A vasuti munkások gyűlésén mintegy 300 vasutas vett részt.

Monori Károly elvtárs az egybehívók ajánlatára elnöknek Mihályi Endrét, jegyzőnek Perényi Vincét választották meg.

A napirendet Tamás István elvtárs ismerette.

Rámutatott azon válaszra, melyet a kereskedelmiügyi miniszter adott a múlt évi októberben a hozzá benyújtott emlékiratra.

Ecseteli, hogy az ankét legperfidebb módon bántak el a 20.000 vasutast képviselő munkástársakkal és az ankét-vezetők még a stréberek megjegyzéseitől sem védtek meg munkástársainkat, akik látva, hogy az egész ankét nem egyéb humbugnál, helyesen tették, hogy megbiztatásukat visszadták.

Ezután felolvassa a piskii csoporttól ide érkezett tiltakozó táviratot, amely mintegy álomból kelti fel a munkásságot.

Itt az ideje, hogy vállvetve küzdjünk, ha kell, haladéktalanul.

Felhívja a munkásságot, hogy a mai naptól fokozottan szervezkedjék és tömörüljön erős táborra, mert most lesz csak szükségünk a nagy küzdelemben összetartásra és kitartásra. Ugyanolyan értelmű határozati javaslatot fogadott el a gyűlés, mint amilyen a budapesti gyűlésé volt.

Nagybecskerek.

Feketics Ferenc elvtárs ajánlatára elnöknek Köhler Károly, jegyzőnek Jégl Péter választották meg. A kereskedelmi miniszter válaszáat Fürst elvtárs vette bírálat alá, kimutatva annak hamis adatokra helyezett voltát. Igen erősen támadja a kormány munkásnyuzó politikáját, összetartásra, lankadatlan küzdelemre hívta fel a munkástársakat. Az ankét eseményeit teljes tárgyalagossággal adta elő és igazolja a Magyar Vasutas helyes irányát.

Lauer Péter elvtárs német nyelven tolmácsolja Fürst szavait. A határozati javaslat egyhangú elfogadása után felhangzott a Marseillaise, jeléül annak, hogy az emelkedett hangú gyűlés véget ért.

Szeged.

Folyó hó 10-én tartották meg a szegedi vasutasok nyilvános gyűlésüket, amelynek napirendje az emlékiratra adott válasz, a vasutas ankét és a sajtó volt.

Elnöknek Katona Lajos, jegyzőnek Tóth Andrást választották meg. A napirend első és második pontját Fellner Béla (Budapest) fejtegette. Rámutatott arra, hogy mikép

akarják a vasutasokat holmi mézés madzaggal és ankétezéssel kielégíteni. Felolvassa a budapesti vasutasok által elfogadott határozati javaslatot, amelyet a gyűlés egyhangulag nagy lelkesedéssel elfogadott. A napirend harmadik pontját Grossmann elvtárs, szegedi párttitkár, tartalmas szép beszédben ismertette. Általános helyesléstől kísérve hívta fel az összes vasutasokat, hogy csak a munkásság sajtóját, a Népszavát és a Vasutas Szaklapot pártolják, mert ezen lapok képviselik igazán és önzetlenül a munkásság érdekeit.

Az elnök zárszavai után a gyűlés nagy lelkesedés között oszlott szét.

Temesvár.

Nyolcszáz vasutas szorongott a Tigris vendéglőben. Messze környékből jöttek a vasutasmunkások, hogy állást foglaljanak a kereskedelmi kormány ellen. Burulyán József az egybehívók nevében elnöknek Lütz Bélát, jegyzőnek Csutár Imrét ajánlja, akiket a gyűlés egyhangulag elfogadott. Lütz elvtárs a gyűlés jelentőségét indokolva, megnyitja ezt, átadja a szót Kappner elvtársnak. Kappner utal arra az óriási haladásra, amelyet a vasuti munkások rövid idő alatt megtettek. Be kell vallani, hogy ebben a főérdem a hazaffias kormányt illeti, akinek kegyetlen, brutális és igaztalan bánásmódja nélkül a vasuti munkások még mindig egyedül, elszigetelten állanának. Szerencsére a kormány jóvoltából ma a vasutasok is a vörös forradalmi lobogó alatt vállvetve küdenek az összmunkássággal, akiknek segítségével biztos diadalt aratnak. Kossuth Ferenc hadat üzent a vasuti munkásságnak, akik állig felfegyverkezve várják a harcok reggelét.

Freund elvtárs német nyelven tartott beszédében lankadatlan kitartásra buzdította a gyűlés résztvevőit, akik az egyedüli helyes utra, a szociáldemokrácia útjára tértek. Ezen az uton haladva, számíthatnak az összmunkásság támogatására, akikkel közös céljuk van: a dolgozó milliók felszabadítása. A gyűlés elfogadott egy határozati javaslatot, amely teljesen azonos a budapesti vasuti munkások által március 2-án elfogadott határozati javaslattal.

Östreicher Lipót a kinevezett alkalmazottakat és altiszteket szólította fel, az osztálytudatos szervezkedésre. Ezeknek is a küzdők táborában volna a helyük. Abrándok szövésével, hű reményekkel nem lehet szociális célokat elérni.

Végül még Kappner elvtárs üdvözölte 6000 szervezett temesvári munkás nevében a szociáldemokrácia legújabb harcseit: az osztálytudatos vasutasokat. A felzúgó forradalmi dalok jeleztek, hogy az impozáns és jelentőségteljes gyűlés véget ért.

Zágráb.

A zágrábi vasuti munkások, mintegy hét-százán, alig értek el a gyűlés színhelyén.

Stark főkalauz ecseteli a vasutasok helyzetét, a nyomasztó szolgálati viszonyokat. Semmi különbséget nem lát a Déli Vasut és Kossuth Ferenc válasza között. Ugy véli, hogy egy műhelyben készültek. Mindkettőnek egy a gondolatmenete: mindent szentül igérni, de semmit sem adni. Különösen hatott beszédének az a része, amelyben utalt a vasutagazgatóságok kapzsiságára, mert milliónyi haszon mellett még a szolgálat közben megrokkantakat sem akarják eltartani. Rámutat egy éppen jelenlevő rokkant podgyászfordárra, akit hordártársai tartanak el évek óta, mert a Dv. igazgatósága ezt tenni vonakodik.

Margesic munkástárs az állomási munkások nevében szólal fel. Hevesen kikel a vasutak lelkiismeretlensége ellen, hogy minden alkalmazottját kiszipolyozza, előmenetelt nem biztosít. Csak a protekció segít és érvényesül úgy a Dv., mint a Máv. vonalain.

Zivic a műhelyben uralkodó viszonyokkal foglalkozik.

Buksey munkástársra hárult a feladat a memorandumra adott választ kellően meg-

világítani. Ha Stark szerint a Máv. és Dv. emlékirat-válaszai egy műhelyben készültek, úgy ő bátran állítja, hogy az ankét eseménye is itt látott napvilágot.

Beszédét mindvégig figyelemmel hallgatták, amelynek befejeztével elfogadták a következő határozati javaslatot:

1. A Vasuti Munkások Országos Szövetségének memorandumára adott válasz a vasuti alkalmazottakat nemcsak hogy ki nem elégíti, hanem végleg el is keseríti, miért is a céltalan és hasztalan kérvényezés helyett jogainak az osztálytudatos szervezkedés erejével fog érvényt szerezni. Ennélfogva a budapesti március hó 2-iki vasutas-gyűlés határozatával egyetértőleg kimondja, hogy csatlakozik az osztálytudatos és szervezett munkásokhoz és ezt intézményileg szintén keresztül viszi.

2. Tiltakozik a jelen gyűlés gr. Batthyány Tivadar azon merész állítása ellen, hogy a szentkoronás szövetség a vasuti munkásságot is képviseli. Ő legfeljebb azon néhány gyászalnak nevében beszélhet, kik az ő szövetségének tagjai és így a munkásság szent ügyének árulói lettek.

3. A gyűlés Pető Tivadar mozdonyvezetőnek a munkásképviselelőkkel szemben használt kifejezése és viselkedése felett megbotránkozásának ad kifejezést.

4. A gyűlés biztosítja a Vasuti Munkások Országos Szövetségének kiküldötteit változatlan szeretetéről, ragaszkodásáról és bizalmáról.

SZEMLE.

A déli vasutasok mozgalmá.

Kétségen kívül áll, hogy valami készül a déli vasut magyarországi alkalmazottai között. Nem kell külön jóstehetség ahhoz, hogy ezt előre lássuk. Aki a magyarországi déli vasutasok szolgálati és kereseti viszonyait ismeri, okvetlenül tisztában van azzal, hogy ez az állapot tovább el nem viselhető. Különösen a déli vasut magyarországi munkásainak a helyzete egyenesen lázítóan mostoha. De a kinevezettek és elsősorban a forgalmi személyzet szolgálata és fizetése valósággal botrányos. Sokkal silányabb, mint ugyanennek a Déli vasutnak az osztrák vonalain alkalmazottaké.

A szervezett déli vasutasok — mint ismeretes — alaposan megindokolt és mindvégig szerény követeléseket tartalmazó emlékirattal fordultak az igazgatósághoz. A válasz rideg elutasítás volt. Olyan elkeseredést szült ez a könyörtelenség a Dv. alkalmazottak között, hogy az igazgatóság jónak látta újra a tárgyalás útjára lépni. Vasárnap, e hónap 17-én a Dv. igazgatósága a vasuti munkások országos szervezőbizottságával tárgyalni fogja újlag az alkalmazottak követeléseit.

Őszintén bevalljuk, nem nagy sikerrel kecsegtetnek ezek az újra felvett tárgyalások sem. Ha volna józanság és belátás a Dv. igazgatóságában, akkor nem volna szükség az újabb tárgyalásokra, hanem egész egyszerűen teljesítenék az eléjük terjesztett kívánságokat. De az igazgatóságban nincs meg a kellő jóakarat, de még a szükséges adag józanság sincsen meg. És ezért valószínű, hogy az újabb tárgyalások csak arra valók, hogy a végleges döntést huzzák-halaszszák és lehetőleg elodázzák az alkalmazottak élesebb harcának kitörését is.

A déli vasutasok is teljes bizalmatlansággal néznek az új tanácskozás elé és aligha fogják elhatározásaikat megmászítani. A követelésük egyszerű:

A Dv. magyarországi alkalmazottai — munkások, kinevezettek és ideiglenesek egyaránt — azt követelik, hogy szolgálati és kereseti viszonyaik az osztrák déli vasutasokkal azonosak legyenek.

Erre az egyszerű követelésre egyszerű lehet csak a válasz. Vagy „igen“, vagy „nem“. És ha az igazgatóság azt hiszi, hogy osztrák testvéreink helyzetének a javítását sem adta meg önként, hanem csak harc után, hát arra is egyszerű a kádencia. Amit osztrák testvéreink tudtak, meg tudják azt tenni a magyarországi déli vasutasok is. Sőt az sines kizárva, hogy a déli vasutasok ennek bizonyítékát adják, még mielőtt az újabb tárgyalások megindulnának.

Akárhogy forduljon is a kocka, az ország összes szervezett vasutasai, első sorban az osztálytudatos vasuti munkások, teljes szolidaritást vállalnak dél vasutas testvéreinkkel és úgy anyagilag, mint erkölcsileg teljes mértékben készek őket támogatni.

Ha úgy akarja a Dv. igazgatósága, akkor kezdődhet a tánc...

Márciusi szellők.

Forradalmi hangulat honolt a héten a sinpárok között. Az elnyomott vasuti munkás-ság felemelte tiltakozó szavát.

A kezek már ökölbe szorultak és várják, hogy sujtanak-e vele, vagy pedig békejebbot: egy falattal több kenyeret nyujtanak feléjük...

Mert ha kell, sujt is az ököl. De nem gyilkolva, mint a nagy hódítók, hadvezérek. Ha kell, lesz harc is, ha vér nélkül is. És lesznek a vasutasoknak márciusi napjaik, amelyeken jogokat vívtak ki maguknak, amelyeken a felébredt öntudat porrá zúzta a bilincseket. Ezek az eljövendő márciusi napok képezik a vasutasok reményeit, ez hozza őket össze, ez vezérli munkájukat és ebből a munkából kisugárzó szellem hatja át minden vasutas agyát és szívéét. És a vasutasok márciusi küzdelmeinek szintén lesznek hősei. Ha nem is éppen Cázár, akit március idusán szurkalt le. Lesznek vasutas heroszok, névtelen hősök ezrei, akikre majd a feledés árnya száll, akiknek diadaloszlopot nem emelnek, de akiknek tetteit majd öntudatlanul is sokszor követik még a vasut proletárijai. Mert végtelen rögös még odáig az út, ahol az igazi népszabadság honol. És ez érdekli a vasutasokat. A történelem véres szabadságharcain nem voltak igazi népszabadság eszméitől áthatva. A nép bennük csak cégér volt, s ha a szabadságot a nép segélyével ki is vívták a zsarnokság ellen harcolók, a nép mégis csak elnyomott maradt.

Sohse bántsuk a multat! Üdvözljük a jövőt, amely méhében rejtő az emberi társadalom anyagi és erkölcsi nagyságának a titkát, amelyet ezzel az egy szóval fejezhetünk ki: *szolidaritás*. E magasztos jelszóval kell küzdenünk, nem öldöklős fegyverekkel, hanem az emberszeretet békés fegyverével.

De ha kényszerítenek rá, álljuk az adáz tusákat is. Ha jogokat rabolnak tőlünk: visszavesszük, ha előrehaladásunkban gátakra akadunk: vissza nem riadunk. És ha a leküzdött akadályok helyébe újabbak és talán nagyobbak is tornyosulnának, s ha a küzdelmek: a márciusi harcok meg is ujulnának, akkor se a csüggedés ejtsen hatalmába bennünket, hanem az a biztos tudat lelkesítsen, hogy az igazságnak győznie kell. Mert, ha ma elnyomottak vagyunk is, holnapra, lehet, fordul a kocka...

„S habár felül a gálya
És alul a vizek árja,
Hanem azért mégis a víz az ur.“

De azért lesz gyűlés...

Lesz! Ha még úgy kapálódzik is ellene a sátorlajaujhelyi rendőrkapitány. A vasárnapi gyűlést nem akarta tudomásul venni,

„mert bár bejelentők a mai gyűlést összehívó és osztálygyűlést és az állameszme elleni izgatást tartalmazó röpirattal közösséget nem vállaltak, de a gyűlésen *netalán származható zavarok* és a röpirattal azonos beszédek esetleges elhangzásáért sem akarnak erkölcsi és anyagi felelősséget vállalni.“

Értjük a dolgot. Az alkapitány alaposan ráijeszteni vélt a bejelentőkre. Hát hol az ördögbe követelik a gyűlést bejelentőktől, hogy a beszédek elhangzásáért felelősséget vállaljanak? Hozzá *erkölcsi és anyagi felelősséget*.

Az „izgatók“ maguk szoktak megfelelni az elhangzott beszédekért. Arról a buta nézetről, hogy a röpirat *osztálygyűlést és államelleni izgatást* tartalmazott volna, szólni sem érdemes. Higye el alkapitány ur, ha tényleg osztálygyűlést és államelleni izgatás volna a röpiratban, a szabad sajtó honában már régen rátette volna az ügyesszég a kezét a röpiratra. Egyébként ezer szerencséje az alkapitány urnak, hogy *buta végzések* után nem kell adót fizetni, különben nem telnék még kenyérre sem a fizetéséből.

Batyubál.

— A Szövetség bálja. A kereskedelemügyi miniszter a Szövetség megkeresésére a 16-iki bál alkalmából Budapestre felutazó munkástagok családtagjai részére megadta a szabad utazás kedvezményét.

Ne tessék megijedni. A vasuti munkások országos szövetsége nem rendez bált. Erre egy pernyi ideje sincsen. Mulatni csak a szentek érnek rá, meg aztán a bál pénzbe is kerül. Erről is gondoskodott a kereskedelemügyi miniszter: 500.000 korona borral jutott osztának ki ma vagy holnap a Máv. alkalmazottai közt.

Ha esetleg valakinek nem jutna az 500.000 koronából, hát az csapja zálogba a vánkósát, mert a bálra el kell menni, ha török, ha szakad; még maga a miniszter is ott lesz. Erővel népszerű akar lenni. Ő csapja a legnagyobb reklámot a bál érdekében. Ő gondoskodik nagyszámu publikum megjelenéséről. Hogy minél többen jöjjenek, még szabadjegyeket is osztogat a *munkás-családtagok részére is*.

Mondja most már valaki, hogy a miniszternek nincsen atyai jó szíve. Csakhogy az a baj, hogy akkor osztogat szabadjegyet, amikor az ördög sem kér tőle. De mikor kellene, mikor égető szükség volna szabadjegyre, akkor egyszerűen megtagadja. Különböző jó tudni, hogy bálozáshoz jár szabadjegy. Fel is hívjuk ügyes-bajos vidéki munkástársainkat, hogy ha szabadjegyre szükségük van, „bálozás“ cím alatt kérjék. Ezen a címen biztosan kapnak, mert a miniszter is a régi római mondás egyik felét tartja megvalósíthatónak: „Panem et circenses!“ „Kenyeret és cirkuszt“ követelt a nép. Ha kenyeret nem is ad, de mulatást rendezni, azt érte a miniszter. Bál kell szerinte a vasutasnak. Ha odakünn a pályák mentén nem bírja megtáncoltatni a vasutasokat, úgy legalább bálteremben szeretné táncoltatni őket. Csakhogy megeshetik a dolog fordítva is és a táncoltatók fognak majd úgy táncolni, ahogy a vasutasok fűtyülnek.

Viszik az ebédet.

A Máv.-nál mindig örült kapkodás van. Hajszolás, meg agyonkergetés. De nem csak az alkalmazottakat hajszolják, hanem halálba kergetik még azokat is, akik nem is állanak a Máv. szolgálatában.

Amikor a gőzkürt delet jelez, ott állanak a műhelyajtók előtt anyák, asszonyok, gyermekek egysorban. Rövid az ebéd idő. Annyi idejük sincs, hogy ebédjüket otthon, családjuk körében fogyasztanak el.

Kihozatják oda a műhely elé, a fűtőházakhoz vagy éppen oda, ahol dolgoznak, a pályatesten. Az étel is kihül, mire kiérnek vele, oly messzire kell vinni. Sietni is kell, mert „már fujják a delet“. Ha szegényes is az ebéd, de legalább nyugodtan költthesse el, akinek sajnos, jobbra nem telik.

Csak az út — ha már messzire is van — ne volna olyan veszélyes. Dübörgős kocsik, zakatoló mozdonyok között szaladnak ételhordó kosárkaikkal apró, serdületlen gyermekek, tüpörödött anyókák. Sietni kell és ezek a kocsik úgy utba állanak. Jóformán menni se lehet tőlük. Atjáró meg nincs sehol. Minek is? *Gazdag ember* a sinek között ugyssem botorkál. Ennek nem kell az ebédet a *zágrábi fűtőházban elfogyasztania*. A Máv. igazgatóságának egyetlen atyafja sem lakatos a zágrábi fűtőházban. De még a zágrábi főnök urak után sem hordják az ebédet, mint a Nagy Jánosok, meg a Kis Patik után.

Megesik azonban, hogy olykor-olykor egyik-másik ebédhordó megis késik egy kicsit.

Hol az ebéd nem lett kész idejére, hol pedig — és ez a leggyakoribb — a sineken nem lehetett átjutni.

A legtöbbet valamelyik zágrábi fűtőházi lakatos édesanyja késétt. Szegény anyóka már rég megette kenyere javát. Öreg is volt, a lábai sem vitték már úgy előre. Fiának fel sem tűnt, hogy március hó 9-én már társai rég elfogyasztották az ebédjüket és az ő édesanyja még mindig nincs itt. Várt, hogy *majd* jön az ebéd.

És jött a szárnyon járó rossz hír. Egy tolató mozdony *halálra gázolta az édesanyját*. Az ebéd szétfutott a homokba, összekeveredett a vérral... Szegény fiu, ki hord majd neked ezután ebédet?!...

Es ugyanabban az órában, amikor a *mozdony megint gyilkolt*, kikerült a Máv. hivatalos lapja a nyomdából. Tömve utasítással, hogy valamennyi szolgálati főnökségeknek, mik a teendői, ha valakit baleset ér.

A főnökség első teendője a rendelet szerint, hogy az „*elszerencsültet*“ (he jó magyar szó) vagy halál esetén a hozzátartozókat felkeressék, segítségükre legyenek, megnyugtassák, de egyben biztosítsák is őket, hogy „*a vasuti intézetnek legnagyobb jóindulattal sugalt támogatására számíthatnak*“.

El sem tudnók képzelni ezt a hirtelen jóakarát a Máv.-nak, hogy balesetből kifolyó ügyeket gyorsan és soron kívül is elintézni kegyeskednék, ha nem látnók egy pár sorsral alább a hivatalos indoklást, hogy a „*külső beavatkozások*“ (értsd szövetségi ügyészek) okoznak a Máv.-nak „*néhá elviselhetetlen kiadásokat*“. Hát mi nem tágitunk attól az elvtől, hogy a Máv.-ot balesetben perelni kell, sőt bolondnak tartjuk azt a valakit, aki a főnök urak részvétnyilatkozatával megelégszik.

Per kell ide, gyászoló özvegyek és árvák, akkor fizet a Máv., mint a köles.

A munkások nem veszíthetnek mást, csak láncukat, de nyerhetnek értük cserébe egy egész világot.

Figyelem, összes helyicsoportok és befizetőhelyek! A legközelebbi napokban szétküldjük a postai csekkforgalmi befizetőlapokat. A kezelést illetőleg kimerítő körlevélben fogunk felvilágosítást adni. Ehelyütt csupán fel akarjuk hívni a csoportok figyelmét arra, hogy ezen befizetőlapokon csupán a Szövetség részére szóló pénzküldemények befizetési eszközölhetők. Minden nem a Szövetségnek járó pénzt továbbra is postautalványon kell küldeni a megfelelő címre.

A központi vezetőség.

Tátongó örvény.

A m. kir. államvasutak hivatalos lapjának az 1907. évi március 9-én megjelent számában egy oly „*atyai jóindulattal*” megtüntetett rendelet jelent meg, amit a balesetek szülőhazájában, a Mávnál, minden egyes alkalmazottnak nemcsak hogy ismernie kell, de egyszersmind tisztában kell lenni minden egyes Máv. alkalmazottnak azzal is, hogy mindazok az atyai jóindulatok, amelyek a rendeletbe lefektetve vannak, mint egy megsemmisítéssel fenyegető örvény tátong úgy ön maga, mint családtagjai előtt.

„A Máv. alkalmazottak iránt táplált jóindulatok” gyárában, a Máv. igazgatósága által készítettett el ez a legujabb örvény, még pedig Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter urnak „a Máv. személyzete iránt ápoló meleg rokonszenvéből folyó intencióinak is megfelelően”.

A fiskálisi rafinériával elkészített örvény fenekén a kábitó illat oly furfangos módon van elhelyezve, hogy valóban szükségét látjuk a fenyegető veszedelemre minden vasuti alkalmazottnak a figyelmét felhívni, sőt felszólítani, hogy családtagjait is oktasák ki, hogy szükség esetén kellően tájékozva legyenek.

Hogy tisztában legyenek azzal, hogy mit jelent az, amikor a kenyérkeresőnek elvesztésével már tönkretett családhoz beállít a Máv. igazgatóságának *ügynöke*, elárastja a kétségbeesett családot „*atyai jóindulatu ígérekkel*”, *előleg* is kínál, mintha már is be akarna bizonyítani, hogy a siralmas helyzetbe jutott családdal igazgatóságával, sőt kormányával egyetemlegesen együtt érez. Azonban a szerencsétlenség által nyomorúságba taszított boldogtalan csak később győződik meg keserű tapasztalatok árán, amikor a bekövetkezett tényekkel teljes beigazolást nyer az, hogy az a jóakaró *ügynök* nem a nyomorúságba jutottnak a jóakarója, hanem a Mávnak a jól fizetett hivatalos *ügynöke*. Aki nem azért jött, hogy a szánandó családot az elvesztett kenyérkeresőért kárpótolni akarna, de még csak nem is azért, hogy a nélkülözőknek az éhségét csillapítani óhajtaná, hanem azért jön, hogy megmentse a sok milliót jövedelmező Mávtól egy méltányos és jogos követelés összegének a kifizetésétől.

Az örvényt tárják fel ezek az *ügynökök* a kétségbeesettek előtt, amikor kábitó illat gyanánt tartják oda a felajánlott csekély segély *ígéretet*, hogy azzal elkábitva biztosabb sikerrel taszithassa kiszemelt áldozatát a jó előre elkészített örvény mélyseges fenekére.

A kábitó jóindulattól ömlengő rendeletet itt mutatjuk be:

RENDELETEK.

37180/907. A.Ic.

Vasutüzemi balesetek folytán megsérült avagy elhalálozott alkalmazottainknak és illetve ilyenek családjaiknak azonnali segélyezése tárgyában.

(Valamennyi szolgálati főnökséghez.)

Vasutüzemi balesetek folytán alkalmazottainkat ért sérülések, avagy halálos eseteknél, a szerencsétlenség által sújtottak irányában az eddiginél is hathatósabb és mindenekfelett gyorsabb gondoskodást és támogatást kívánván biztosítani, kereskedelemügyi miniszter ur O. Nagyméltóságának a személyzet iránt ápoló meleg rokonszenvéből folyó intencióinak is meg-

felelően, az alábbiakban részletezett intézkedések foganatosítását tartom szükségesnek és ezek érdekében mindenekelőtt rendelem, hogy a közvetlen szolgálati főnök, tehát a műhely, állomás, fűtőház, osztálymérnökség stb. stb. vezetője az elszerencsétlenültet, vagy halál esetén annak ama hozzátartozóit, akiknek eltarására törvényes intézkedés folytán az elhalt volt hivatva, a baleset megtörténte után azonnal felkeressék, mindenben segítségükre legyenek és illetve megnyugtassák, hogy a reájuk hárult szerencsétlenségben a vasutintézetnek legnagyobb jóindulattal sugalt támogatására számíthatnak s hogy a baleset folytán szenvedett káruk soron kívüli sürgősséggel fog megállapíttatni.

Elrendelendőnek tartom pedig ezt azért, mert az alkalmazottak és különösen hátramaradottjaik sorsuk iránti bizonytalanságukban a külső befolyásoknak engedvén, jogos igényeik érvényesítése érdekében, feleslegesen, idegen beavatkozást vesznek igénybe s ezáltal maguknak szükségtelenül, néha elviselhetetlen kiadásokat okoznak.

Ezt a visszasszámot pedig leginkább azzal vélem megszüntethetni, ha a közvetlen szolgálati főnökök, odaadó és a szorosán vett hivatali köteleességteljesítés határára túlmenő kartársi és humanus érzületek által irányzott erkölcsi támogatásán felül, a szerencsétlenség által sújtottaknak azonnal, és pedig saját hatáskörükben anyagi támogatással is segítségre lehetnek.

Hogy tehát az elszerencsétlenültek és illetve hátramaradottjaik a káruk megtérítése iránt soron kívüli sürgősséggel hozandó határozatot anyagi gondtól menten várhasák, felhatalmazom a szolgálati főnökségeket, hogy a munkakeptelenséggel járó baleseti sérülések eseteiben, a betegsegélyző-pénztár alapszabályai alapján nyújtható ingyen orvosi segély és gyógyszer szolgáltatmányokon felül, a napidíj vagy napibér élvezetében álló sérült részére a pénztári alapszabályok 11. §-a c) pontja szerint megillető táppénzt — és pedig az ugyanazon § e) pontja értelmében, a járulék alapjául szolgáló napidíj vagy bér 75%-ával számított összegben a sérülés napjától számítva — azonnal „betegfizetési jegyzék” alapján folyósíthassák és ezt az igényjogosultsági 20 heti időtartam alatt, vagy ha pedig a sérült ez idő alatt fel nem gyógyult volna, egy évre terjedőleg, a szükséghez képest, vagy pedig minden esedékeségi napon pontosan kiszolgáltathassák.

A baleset folytán elhalt alkalmazottak eltemettetésére iránt első sorban természetesen a jogosult család hivatott intézkedni.

A szolgálati főnökségekre csupán a szerencsétlenség által sújtottaknak a gyors segélynyújtás által való támogatása és jövedelmük biztosításuk ügyeiben való jóindulatu tanácsadás nemes feladatai hárulnak.

A gyors segélynyújtás érdekében felhatalmazzuk a műhely-, fűtőház- és állomási főnököket, valamint az osztálymérnököket, hogy az elhalt alkalmazottak halála napjaig együtt élt feleség részére betegfizetési jegyzékkel: a betegsegélyző-pénztári tagok után, az alapszabályok 11. § g) pontja és illetve k) pontja szerint járó „temetési segélyt” és illetve „végkielégítést”, a 27. sz. pénztári minta-nyomtatványon kiállítandó utalványokkal pedig a székhelyükön levő állomási pénztárnál a következő járandóságokat folyósítsa:

- a) évi fizetéssel alkalmazott után három havi fizetést;
- b) havi díjjal alkalmazott után egy havi fizetést;
- c) napidíjasok, napibéresek, napszamosok és illetve műhelyi munkások után az elhaltak 14 napra eső díját, bérét, illetve egyezményi keresetét;
- d) lakáspénzre jogosult alkalmazottak után ezenkívül az elhaltat megillető lakás-

pénz-illetmények egynegyed évi részletét, mint halálozási negyeddíjat.

Az a)–d) alatt felsorolt összegek XXIII. cím, 14. rovat a) tétele terhére számlázandók, melynek terhére az elhalt rendes illetményei tartoztak és a folyósításnak II-ik fokozat szerint bélyegzett nyugtára minden levonás nélkül kell történni.

Miután rendes körülmények közt a betegsegélyző-pénztár terhelő temetkezési segély és végkielégítés, továbbá az a)–d) alatt felsorolt járandóságok csak az üzletvezetőség által utalványozhatók, mindazon esetekben, midőn a fent felsorolt szolgálati főnökök ezeket a járandóságokat baleset alkalmával saját hatáskörükben kiutalványozzák, ennek megtörténtéről az üzletvezetőség mellé rendelt számosztályhoz, illetve a műhelyi főnökök az igazgatóság BII. szakosztályához azonnal jelentést tenni tartoznak.

Az üzletvezetőség mellé rendelt számosztály e jelentéseket évi vagy havi fizetési alkalmazottaknál és díjnokoknál a számfeltéti iven előjegyzzi, míg napibéresekre nézve a jelentés az illető szakosztály által vétetik őrizetbe.

Ha a fizetési utalvány mint pénztárkezelési értékpapír beszállítatik, a számlázás, valamint az utalványozott összeg szám szerű helyessége az illető szakosztály által felülvizsgálandó. fizetési lajstromban elszámolt alkalmazottakra nézve pedig az elszámolási adatok a számfeltéti iven feljegyzendők.

Ha az elhalt után feleség nem maradt, annak, ki az elhalt temetésének költségeit a sajátjából fedezte s azt okmányokkal igazolja, azoknak bevonása mellett, a költségek, de csak a fennebb említett összegekben belül, ugyancsak a fent megnevezett főnökök által kiutalványozhatók. Ebben az esetben az utalvány szintén a 27. sz. pénztári minta-nyomtatványon állítandó ki, a folyósított összeg is azon cím és rovat terhére számlázandó, melynek terhére az elhalt illetményei estek, a fizetés pedig bélyegtelen nyugta ellenében teljesítendő, és a temetkezési költségeket igazoló okmányok az utalványhoz csatolandók.

Ha a lakáspénzre jogosult alkalmazottnak természetbeni lakása volt, hátramaradottjai a bérnegyed végéig a természetbeni lakás, és esetleges lakáspótlék élvezetében meghagyandók, ha pedig ez nem lehetséges, részükre az a) és d) pont szerint megillető járandóságon kívül a kiköltözködéstől a bérnegyed végéig esedékes lakáspénz-részlet szintén kifizetendő.

Megjegyezni kívánom, hogy az ingyen orvosi segélynyújtásra és ingyen gyógyszerre — amely szolgáltatások helyett kórházi teljes ápolás is helyet foghat — a nem b. s. pénztári tagok is igényjogosultak.

Ily esetben a pályaorvosok vagy pedig, ha azok azonnal meghívhatók nem volna, az idegen orvosok az első segélynyújtásért, illetve gyógykezelésért, a m. kir. belügyminiszter ur által megállapított díj-szabás szerint felszámítható díjazásra tarthatnak igényt.

Az esetben azonban, ha a gyógyszerek vagy kötszerek nem betegsegélyző-pénztári tag részére rendeltetnének, szükséges, hogy az illető gyógyszerész vagy kötszerész a szolgálati főnökségek figyelemztessék, hogy a kiszolgáltattott szerekről szóló számláikat, külön szerkesztve, az illető szolgálati főnökségnek kézbesítsék, mely azokat folyósítás végett az üzletvezetőséghez fogja beterjesztetni.

Kórházba utalás céljára — tekintet nélkül, hogy a sérült alkalmazott tagja-e a pénztárnak avagy nem — a rendes használatban levő pénztári kórházi utalvány-nyomtatvány használandó.

Az ápolási díjaknak, mely számlára könyvelése iránt annak idején az üzletvezetőség fog intézkedni.

A szolgálati főnökséget továbbá felhívom, hogy ha a sérülttel vagy halála esetén hátramaradottjaival történt személyes érintkezés során arról győződtek volna meg, hogy az általuk nyújtható szolgáltatások

szerencse, hogy ép bőrrel menekültek. Vajon ha a lövés Grizsákot éri, avagy a felborulásnál megsérül, ki fizette volna Grizsákriak a kártérítést? A Máv. vagy Szécsi ur?

A személyzeti utazási jegyek.

Valahányszor a kegyelem szarujából a kereskedelmi kormány hullat egy morzsányit a vasutasok számára, megjelenik a Máv. hivatalos lapjában egy óriási dicséret a kormány jóindulatáról és jóakarataráról. Ilyen dicsőítményt zengett most a hivatalos lap, midőn a kereskedelmi miniszter a vasutasok és a nyugdíjasok egy részének és azok családtagjainak személyzeti utazási menetjegyet engedélyezett.

Hogy ezen dicsőítmények megérdemelték-e vagy sem, semmi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy negyvenezer becsületes és szorgalmas munkást és ezeknek családtagjait kizárták e kedvezményből.

Széles e világon mindenütt, még Kinában is, a szociálpolitikai reformokkal — legalább látszólag — a munkásokat akarják segíteni, de ugylátszik, hogy a kereskedelmi miniszterium budai palotája, ha földrajzi tekintetben nem is, de szociálpolitikai belátás tekintetében Kína mögött fekszik.

A személyzeti menetjegyek, melyek a rendes utazási menetjegyek költségének negyedét teszik, utazási kedvezményre jogosítanak — az igazgatósági rendelet szerint — minden rendszeres állást betöltő napidíjast és évi fizetéses alkalmazottat, azonkívül minden olyan nyugdíjast, aki legalább 25 éven át robotolt a Máv. szolgálatában. — Utóbbiak még évenként két szabadjegyre is jogosultak.

Kétségtelen, hogy ez az ujtás nagyjértékű azon kártársainkra nézve, kiket a reform az igényjogosultak közé soroz, de annál sajnálatosabb, hogy éppen a munkásokat, akiknek családtagjai csak annyi díj- és utazási kedvezményben részesülnek, mint bármely más állami alkalmazott családtagjai teljesen figyelmen kívül hagyja.

Számos igazgatósági és üzletvezetőségi leiratban volt szerencsénk már végigévezni, hogy a Máv.-munkások mennyi és milyen kedvezményben részesülnek és minden ilyen leirat rövideszü okoskodása oda lyukadt ki, hogy ezek a kedvezmények magukban véve is óriási anyagi előnyöket és értéket képviselnek. Továbbá, ha emlékeztünk nem csal, ha nem is a miniszter ur szájából, de az államtitkár ur kijelentéseiből szügezünk le olyan szavakat, hogy a Máv.-nál nincsenek alsóbbrendű lények, a munkások is egyenrangú tényezők és egyenlő elbánásban részesülnek a felügyelő, főfelügyelő és egyéb hasonló hangzású és nevű tényező urakkal. Nem akarjuk itt most bírálgni, hogy vannak a vasutnál olyan tényezők, akiknek munkaértéke, ha mérlegelnénk, vajmi keveset nyomna. Azt sem akarjuk boncolgatni, hogy akad-e a Máv. hadseregét tevő munkások között csak egy is, akinek munkája nem volna olyan fontosságu és olyan szükséges a vasuti forgalom és szolgálat lebonyolításában, mint akárhány különböző udvari és királyi tanácsos címet viselő főfelügyelő uré.

Ha az eddigi viszonyok és különböző rendeletek élesen nem mutattak volna rá, hogy igenis a Máv.-nál a munkások nem másodrangú, hanem annál is alacsonyabb rangú lények, az a hivatalos lap, amely a személyzeti menetjegyek intézményeért örök hála hívja fel a vasutasokat a miniszter iránt, az a hivatalos lap legfényesebb dokumentuma a kereskedelmi miniszterium és a Máv. igazgatósága gyenge szociálpolitikai érzékének. Nagyhangú kijelentésekben és szavakban mindkét helyen van társzerekre való, de oly intézményeket és oly rendelkezéseket és oly rendeleteket, amelyek a Máv. munkásainak helyzetét csak közvetve is elősegítene, hiába kutatunk még akkor is, ha az állam hagyományos pénzügyi helyzetének megrendítéséről szó sincs.

Magyarországnak egy milliárd költségvetése van és mikor arról van szó, hogy negyvenezer vasuti munkás családtagja féljegy helyett negyedjegyet élvezzen, talán csak nem rendül meg az állam pénzügyi helyzete? Ha százazreket tud adni a kormány a vasutasok verejékén és fáradságán szerzett milliókból a pauszálás lapoknak, hogy a kormány cselekedeteit rózsás színben adják be a félrevezetett országnak, akkor ugyanazon kormánynak szabad-e szükkebltnek lenni, mikor az államra magára nézve minimális dologról, de maguknak a munkásoknak fontos és lényeges dologról van szó? Hiszen a munkások családtagjai nem utaznak nyáron hűs üdülőhelyekre vagy télen sporttelepekre. A munkások családtagjainak az utazás nem élvezet, nem kirándulás, hanem csak szükséglet. A munkások családtagjai sohasem fognak utazni, ha bármilyen díjkedvezményben részesítik őket, ha nem szükséges. Ott, ahol minden egyes fillér meg van olvasva, ahol mindennek helye van, nem fognak kirándulásokat rendezni a magas Tátrábu vagy bármely tájakra. De ha munkás családtagjának szüksége van utazásra, nem szabad, hogy más ember legyen, mint az az alkalmazott, aki évi fizetéssel tengeti az életét a Máv.-nál.

Most, midőn minden többé-kevésbé hivatott ember a fővárosi túrhetetlen lakáviszonyokkal foglalkozik, midőn napról napra bukkannak fel a tervek a lakásuzsora megszüntetésére, a kereskedelmi kormány, ha már lényeges intézkedéseket nem tesz, legalább rendelkezésre és hatalmában álló eszközökkel mérsékelhetné ezeket az állapotokat. A fővárosban alkalmazott Máv. munkások 7—8 százaléka a főváros környékén lévő falvakban lakik. Nem a nyaralási vágy vagy más indok kergette őket ki, nem testedzési célból vesznek el pihenési idejükből 3—4 órát, hanem mert a Máv. biztosított kenyere nem elegendő a saját megélhetésükre és a fővárosi háziurak hizlalására. Azonban a folyton kitóduló munkástömegek folytán a főváros környékén lévő községekben is már a megélhetési és a lakáviszonyok túrhetetlenek lesznek, úgy, hogy a munkások családtagjai is kénytelenek bejönni kenyerét keresni a fővárosba. Ha pedig például a péceli tuskulánumban nyaraló felügyelőné bejöhet színházi vagy orfeumi előadásra negyedjegykedvezménnyel, miért ne jöhetne annak a szegény munkásnak a felesége, aki élet-szükségletét jön beszerezni?

Ha már minden áron pénzügyi akadályokról van szó, tessék ott megvonni ezeket a kedvezményeket, ahol a személyi pótlékokból és utazási díjaktól úgy is telik. Ugyanezen állapotok uralkodnak a vidéken. A nagyobb állomások és műhelyek munkásai kénytelenek lesznek kimenni a falvakba, mert a Máv. fizetésjavításai csak kullognak a rohamosan száguldó és nehezebbedő megélhetési viszonyok után, de sohasem találkoznak, nem érik el egymást.

Ugyanolyan szükkebliséget tartalmaz az az intézkedés a nyugdíjasokkal szemben is, nem is szólván a jövő nyugbérésekről, akikről szintén megfélekedtek. Csak az a nyugdíjas részesül két szabadjegyen és negyedévi kedvezményben, aki legalább huszonöt évet robotolt a Máv. szolgálatában. Az igazságnak micsoda cirkuszi fejetejére állítása ez? Hát az a vasutas, aki huszonöt év előtt kidől, az a vasutas, akinek egészsége és idegrendszere nem bírja ki a huszonöt évet, az a vasutas, akit e huszonöt év előtt valami baleset folytán elyomorodik, az ily vasutast ne illesse meg ez a jogos kedvezmény?

Ilyen szükkebliséget csak a magyar hagyományos szociálpolitika tud produkálni, amely csak az üres szolamokban merül ki, de tényleges reformokat nem tud felmutatni. A nyugbérésekről nyilván úgy gondolkodik — mert egy szóval sem emlékezik meg — hogy ha a munkás nyugbérbe megy, lesz-e utazási kedvezménye? Hogy az ilyen

rendszer mellett — tán így gondolja — úgy sem lesz nyugbérés és ha lesz is, akkor majd igénybe veszi ez a Máv. egy másik díjkedvezményét, amely díjkedvezmény a Cunard Line hajóira vezet.

Ezek után kérjük Sztéryni államtitkár urtól, nem mint államtitkártól, nem mint a kereskedelmi miniszter gondolkodó fejétől, hanem mint szociálpolitikustól: igazság-e az például, hogy Jekelfalussy miniszter neje teljes ingyen utazást élvez az állam vonalain és egy munkás, aki testi és lelki erejét eladja ezen vonalak tulajdonosának, az államnak, annak a családtagja a legkisebb díjkedvezményt sem élvezheti?

Igazság-e az, hogy pl. a polgári újságírók százával kapják a szabadjegyeket, addig az a munkás, aki kidől a munkából és nyugbér mellett koplal, nem részesülhet utazási kedvezményben?

Erre feleljen — nem az államtitkár ur, hanem a szociálpolitikus.

LEVELEZÉS.

Pályaőrök helyzete. Nem írjuk ki a helységet, ahonnan e sorokat kaptuk. Minek, ugys egyforma állapotok vannak az elnyomatást illetőleg mindenütt. A pályaőröknek kevés a fizetésük, adnak melléje még egy pár szelvény kaszálót. Ahelyett azonban, hogy ezt a fokozódó drágaság folytán még megtoldanák, szelvényenként elesipdesik éppen azok, akiknek anélkül is van akkora fizetésük, hogy kaszáló nélkül is megtudnának lenni. A kaszálóból kiveszik alaposan a részüket. Ezt a füvet szeretik. De a pályatesten a gazt kiirtani, azt nem. Itt a pályaőröknek adják az egészet kiirtani. Pedig a vasut érdeke, hogy pályafelvigyázónak, főnöknek stb. ne legyen kaszálója. Hiszen minél nagyobb földje van a pályafelvigyázónak, annál több napot foglalkoztatja a vasut által fizetett munkásokat. Az elhasználatatlan talpfa a miniszter szavai szerint a pályaőrököt illetné első sorban. Igen ám, de a legeslegelső sorban a pályafelvigyázókat. Talpát a szegény pályaőr keveset kap az igaz, de annál többet dolgozhatik. 24órás szolgálat után 12órás pihenője volna, ha volna. Ebből azonban 4 órát még eljáznak. A mozgó ör még rosszabbul jár, ez több cipőt, ruhát nyúl el, mint amennyi az egész fizetése. Ezeknél a miniszter eltekint a „kulcsin“-tól és nem ad nekik ruhát. A büntetéspénzeket az anélkül is csekély fizetésből egyre-másra levonogatják. Fizetésjavítás nincs kilátásban. Nem is csoda, ha mind Amerika felé szállingózik. Hanem akár-hogy is, de lesz még szülő lágy kenyérrel.

Pozsony. A Máv. mostoha gyermekei. 50 fillér napibér. Éppen annyi, amennyi 30 évvel ezelőtt volt. Tudja a jó ég, mit követhettek el, hogy az „atyai jóindulatu“ miniszter úgy harágszik rájuk. Az 1901. évben már országos kongresszust is tartottak Szegeden. A 136 korona költséget maguk kuporgatták össze. De mi hasznuk belőle. A kongresszus vezetőinek hiába irogattak ajánlott leveleket, ügyüket sürgetve. Innét még csak válasz sem jött. És most a miniszteri válasz egy újabb csalódást hoz. Meg azután azt sem értjük, hogy miért mellőzik a pozsonyi hordárokat, a budapestiekkel és temesváriakkal szemben. Milyen boldogok is ezek. Tőlük nem fordul el undorral a közönség, mint a pozsonyiaktól, akik nem annyira hordároknak, hanem inkább esatornatisztítóknak néznek ki. A sok nedves bőrnék, nyulaknak és borjaknak hordozásától ruháik oly piszkosak, hogy senki podgyaszát rájuk nem bízná. Azért itt is segít majd az összetartás mindenféle kongresszus nélkül.

Vasutas-kulik. A szó legszorosabb értelmében kulik a Máv. nyugoti-műszak összes szolgálati ágainak munkásai. Ami kegyetlenséget emberi agy kitalálhat, hogy a dolgozó munkásokat kiszípolozhassák, azt a nyugati műszaknál mind feltalálhatják. Télviz idején első teendője a főnökségnek a „kiszípolás“, műszaki nyelven „sétáltatás“. Néhány évvel ezelőtt télen, amidőn az idő-

járás anélkül is hozzájárul a munkaszaporításhoz, 89 munkás dolgozott a műszaknál. Ma, mivel a forgalom emelkedett, már csak 76 munkást foglalkoztatnak. Gondoskodnak egyben arról is, hogy ezeket a munkásokat befogják egyéb osztályok munkáinak az elvégzésére. Legjobban félnek a munkások, amidőn sok a beteg. A végnélküli munkaidő letiporja még a vasegészségű embert is. A tél folyamán akárhányszor megesett, hogy 76 emberből 20—25 beteg volt. Ezeknek a munkáját az egészségesekkel végeztették el. Persze, hogy potyán. Jutalék a külön munkáért elmaradt vagy pedig utközben elkallódott. Az pedig, hogy 24 órai munkáért csupán 20 órát fizetnek, a műszaknál is bevett szokás.

De a fizetés is fejedelmi. Két korona és 40 fillér naponta. És ezért akárhánynak még a műszak kinzókamrájában, a villanytelepen akkumulátorokat is kell hordozgatni. Fizetés ezért az esti 6-tól 11-ig terjedő munkáért természetesen szintén nem jár.

Hát akkor nem jobb dolga van a kulinak? Ennek legalább jut egy marék rizs.

Miskolc. (Fűtőház.) A miskolci fűtőházi munkások helyzetét alig lehet leírni. Minden oldalról a legvastagabb bizonytalanság közt kell nekik vonszolniuk a jármot. Azt sem tudják, ki a tulajdonképpeni felelősük, kihez forduljanak jogos panaszaikkal. Ha a fűtőházi főnökhöz fordulnak, az a műhelyfőnökhöz utasítja őket. Ha végre sikerül szemtől-szembe látniuk a műhelyfőnököt, akkor ez az ur teremt olyan kihallgatási processzust, hogy úgy belezavarodnak munkástársaink a mindenféle kátyuba, hogy elmegy a kedvük attól, hogy bajuk orvoslása végett felkeressék a műhelyfőnököt.

Ez az ur különben is durva módon bánik az emberekkel, fűtyszóval szólítja őket magához, *posonvágom, felrugom, taknyos stb.* kifejezések nem a legritkábbak.

Önkényes intézkedései folytán munkástársaink megvannak rabolva a rendes munkaidőtől. Senki nem tudhatja mikortól s meddig köteles ő dolgozni.

Valóságos ázsiai állapot. Tulórákért nem kapnak semmit. Ha éjszaka dolgoznak, akkor kapnak egy fél napi pihenőt, de ha minden este ott maradnak dolgozni, akkor nem fizetést kapnak, hanem feliratják a művezetőnél, hogy ennyi a tulidő, de azt is csak úgy, ha este 6-tól legalább 9—10 óráig dolgoztak. Ha esti 7-ig, 8-ig tartott a tulórázás, akkor azt mondják, hogy *nem érdemes felírni*.

A feljegyzett tulidők arra szolgálnak, hogy ha valamikor valamelyik munkástársunknak szüksége van szabadságra, akkor ebből az időből számítják le.

Szerszám nincs. Az árulkodás napirenden van. Az emberek félnek egymástól. Ellen-séget látnak még a legmeghittebb barátjaikban is. Jellemző az is, hogy rólunk, munkásokról, azt állítjuk — amit az emlékiratunkra adott válasz is bizonyít —, hogy bennünk nincs kötelességtudás, mi nem dolgozunk, ha jobb viszonyok közé kerülünk. (?) Hogy kötelességtudás tekintetében megálljuk-e a versenyt a tisztviselő urakkal, azzal mi nem akarunk dicsekedni. Ez a verseny igazán könnyű verseny volna.

Es szeretnénk látni azt a tisztviselőt, aki ha nem fizetné meg tulidejét, ott maradna-e tovább kötelessége mellett, mint ahogy ott marad az a fűtőházi munkás este 6 óra után a munkája mellett azért, mert tudja, hogy be kell végeznie, mert a mozdony szolgálatba megy.

A mérnök urak, hogyha inspekciosok, bizony felpárnázzák a diványt az irodában, jól befűtenek és átalusszák a szolgálatot, mint a medve a telet.

Nagyritkán megtörténik, hogy szükség van rájuk kint és fölkeltek őket. Hogy neki-esnek ilyenkor a munkásnak, hogy miért merték őket felzavarni édes álmukból! Ez aztán a kötelességteljesítésnek az a módja és az a mértéke, ami csakugyan hiányzik a munkásnál.

— (Hermann mérnök ur.) Miskolcon az V. osztályban új rendszer van a teherkocsi-asztalosok és lakatosok között. Természetes, hogy az új rendszer egész más volna, ha megfelelő, szakképzett vezetője volna ennek az osztálynak, de ennek az urnak fogalma sincs a helyes beosztásról.

Március hó 2-án történt a zárfizetés a régi rendszer szerint. Öt napi munka utáni kereset — 5 fillér, a másik 26 fillér. De volt olyan is, aki semmit sem kapott. A „legmagasabb” kereset 51 korona volt. Most már tessék élni — hitelben, ugy-e kedves osztályfőnök ur? Ön a pipatörést kintinően érti. Ha a beosztáshoz is így értene?

A pipatörés története pedig a következő:

Február 27-én délután, mikor az ebédre siető munkások a kijárat kapuhoz értek, az ott álló Hermann mérnök ur nyolc munkástársunknak kezéből *hiszedte a pipát*, azokat saját kezűleg, a szemtanúk ámulatára, *sorban a sínhez vagdalta!* Ténykedését fűszerezte azzal a szerény észrevétellel, hogy *ez is meleg, meg ez is!*

Nyolc munkástárs közül csak egy volt a mi öntudatos táborunkból való, ki nem is vesztette el öntudatát, hanem felvilágosította a mérnök urat, hogy a pipák összetöréséhez nincs joga, hanem ha az eset csakugyan bűncselekmény, akkor a pénz-bírsághoz folyamodjék.

Valószínűleg falra hányt borsó úgy munkástársunk felszólalása, mint *Kron* Ignác osztályfőnök ur dorgálása, valamint e nyilvános meghurcolása is a mérnök urnak. Sokkal féktelenebb gyűlöletje ő a munkásoknak, különösen azoknak, kik jobb ruhában járnak, semhogy felhagyjon kedvteléseivel.

Jellemző Hermann ur humánus gondolkodására, hogy ha az előmunkások panaszkodnak nála, hogy a csoportnak nincs elég pénze, akkor azt feleli, hogy hajtsák az embereket, amíg egy csep zsir van bennük.

Még csak annyit jegyezzünk meg azok részére, akik megsértettek *mérnöktagtársuk által*, hogy éljenek jogaikkal és tegyenek jelentést a szent koronás elnökségüknek, és ott szerezzenek elégtételt — ha tudnak.

— (Raktár és pályafentartás). A miskolci üzletvezetőség területén uralkodó állapotok jellemzésére szolgálnak a következő sorok is:

A Miskolc-gümböri p. u. raktári és pályafentartási munkások körében a múlt nyár óta észlelni lehet, hogy munkástársaink között bizonyos lelki harc dúl, melynek előmozdítója részben az, hogy emberfölötti munkájuk díjazása nem áll arányban munkájuk sokaságával és munkaidejük rendszertelenségével. Másrészt az a csalódás, ami őket érte. Már egy esztendő óta lesik-várják mindannak a sok ígéretnek beváltását, melyeket felebbvalóiktól kaptak. Az elégtelenség tüzeit még talán a csalódás sem szította volna fel, ha más egyéb körülmény nem működik közre. Hosszú, türelmes várakozásuknak az lett az ára, hogy az illető főnökségek minden eshetőség ellen való felkészülés céljából oly munkásokat vesznek fel, kik még nem ismerik a Máv. manipulációit.

A manipuláció simán folyik annak irányában, hogy a felvett új embereket „szerszúdásileg” bilincselje a szolgálathoz.

El lehet képzelni, milyen lehet az a humánus zerződés, amit egy oly fél köt, aki nem állítja egy esomé munkás cselekvési szabadságát fondorlatokkal megbénítani.

Óva intjük úgy az új, valamint a régi munkástársainkat, óvakodjanak minden meggondolatlan kötelezettség vállalásától, mert bizonyosan ők bannák meg, ha azt megtennék.

Istvánbeli főműhely. (Napibérések panasza.) Gyakran megemlékezett már lapunk az istvánbeli főműhelyben alkalmazott napibérések azon panaszáról, hogy jelentékenyen, 80—120 fillérrel kevesebbet keresnek naponként, mint egyezményben dolgozó munkástársaik. Az egyezményes munkások is alig tudnak megélni szűk keresetükből, lát még a napibérések! Hol itt az igazság, hogy egyazon műhelyben dolgozó, szakképzett munkások közül az egyik rész állandóan sokkal mostohább elbánásban részesül, mint a másik. Hát ezeknek kevesebb joguk

van az élethez, hogy örökös koplalásra vannak kárhoztatva? Már ismételtén meg-sürgötték a napibérések ennek a véres igaz-ságtalanságnak a megszüntetését. Ígéretet kaptak is már eleget, de egyebet nem. Valahányszor megstírgetik az ígéretek be-váltását, mindig azt a választ kapják a műhely-főnökségtől és az osztályvezetők től, hogy az igazgatóság még nem intézkedett. Mintha bizony a saját hatáskörében nem intézhetné el a kérdést a műhelyfőnökség. De a jólakott nem hisz az éhezőknek; már pedig a műhelyfőnök meg az osztályfőnökük nem igen koplalnak. Ne feledjék el azonban ezek az urak, hogy a korgó gyomor a legnagyobb izgató.

Az akkordmunka.

(Színhely bármely vasuti műhely.)

(X. újdonsült csoportvezető végignézve a fölve-telen magában.)

Na, ezt ugyancsak óvatosan szedték szét, még csak egy csavar sem törött el, ami pedig az ujitást illeti, majd a minimumra redukálom... Elvégre, ha más is, épp úgy takarékoskodnom kell akár a magaméval!...

Zárlat. Eredmény 30%. X. dühös, de hát hogysisne, hiszen egész hónapban át szorgalmasan dolgoztak. X. fölteszi magában, hogy ezután még szorgalmasabban dolgoznak, „K.”-ot pedig, aki szorgalmas ugyan, de lassukezü, majd elliferálja... „K.”-ot csakugyan kieserítetteti s az eredmény hónapokig csak 5—10%-kal jobb.

(Egy év után.)

X csoportvezető a felvételt készíti, kezében (azért se mondom meg mi) egy tárgy. Magába mélyedve beszél:

Ez még ugyan megtenné... elmenne... de hát minden csak elmenne... ez is jó... az is jó... Így aztán felkoppik a mi álunk. Eh megkérdezom... legfeljebb azt mondom, hogy „én szerintem rossz... Megkérdezzem... letörli... újból gondolkodik, aztán újra megkérdezzem, majd magát igyekszik megnyugtani, hogy *ugy sincs sok* ujitási való.

Zárlat. Eredmény 70%. X még mindig dühös, hát hogysisne, mások 95—100%-ot keresnek s ő csak 70-ig bírja „verni”. Hej... hej, pedig ugyancsak güreültünk ám!...

Ezek a vonások egy újabb felvételt jelen-tenek, erről azonban nem szabad beszélni, csak ennyit mondhatunk: erre csörög a dió, erre meg a mogoró!...

X már nem mérges, 99 percentje van „I. osztályú” csoportvezető lesz s hogy évekig nem lejjebb esik, hanem felfelé puffan, *ugy mondják* „ez jó csoport.”...

(A sorány esztendőben.)

A munka nagyon megcsökken, a dagályból apály lesz. Nahát most mi következik?

Ezek a vonások azt jelzik, hogy X-nek ugyan munkája alig volt, de a 48-ból... akarom mondani a %-ból nem engedett.

Hogy ez hogy volt lehetséges, hátha tudnám, akkor sem mondanám meg, hanem egy-két elejtett szavát — ezt már ő sem bírja — ideiktatom:

Böcsületes voltam... nem volt pénzem... Hogy most miért van?!... Eh, hagyjuk... a többinek is csak így van!... Persze... persze... pausálékra, fészkes fenékre telik... Hát teljen nekünk is... Vagy örüljek bele, miként szedem össze a pénzt?!... Már az sem elég, hogy a munka megcsappant, az árakat is redukálják... Aztán meg „álljam” egész hónapban át a többi szemrehányó tekintetét? Eh, mit szenvedek!... Mit érzékenykedem... Manapság mindenki csak a maga érdekét nézi... Csak én legyek bolond? Én nézzem a másét? Hisz már beledüglök. A raffinériám az esetleg bekövetkező levonással már csődöt mond. Innen, erről a magas Hymalájáról nincs

tovább ut. Innen csak bukni lehet mélyet, borzalmakat... Aztán fueses csoportvezetőség... Kezdhetsz egy másik a lutrizást...

Nálam is az lesz a vége egyszer... Az a kufon „Y” mindig „sandit”... Hogy ette volna még a...

(Hatalmasat és hosszan cáromkodik, miközben a kezében lévő kalapáccsal irtóztos nagyot suhint nem a számár fejére, hanem olyas valamire, amit nem jó lett volna látnia a kegyelmes urnak.)

Kegyelmes ur!

Hogy mi lényegében, mily ideget, lelketlő munka az: akkordmunka, azt legjobban a Máv. csoportvezetői tudnak Nagyméltóságodnak megmagyarázni, különösen a csoportvezetőknek az a része, akik kénytelenek *lutrizni* a becsülettel. Itt más kérdés nincs, a lutrizó becsületlen-e? vagy az, aki a becsületenségre kényszeríti?

Sapienti sat! Egy műhelyi munkás.

INNEN-ONNAN.

+ **Figyelem, palotaujfaluusiak!** 1907 március 24-én, d. u. 3 órakor a Hatvani-vendéglőben (Dobó-utca 24) a palotaujfaluusi önképző alakuló közgyűlését tarja.

+ **Egy vasutas-család tragédiája.** Sátoraljaújhelyről írják: Szövetségünk buzgó tagja, Tulcsik Ede munkástársunk, aki 30 évet töltött a vasút szolgáltatásban, a napokban elhalálozott. Betegen fekvő feje, amidőn meghallotta férje halála hírért, szörnyen halt. A temetésük március 2-ikán ment végbe a munkástársak megható részvéte mellett.

+ **Köszönetnyilvánítás.** Mindazok, kik szeretett testvérpályánk, illetve ösénk és sógornőnk elhunyt alkalmából részvétüket nyilvánítani és a temetésen résztvenni kegyesek voltak, továbbá a sátoraljaújhelyi vasuti gyártelepi ének- és zenekar tagjai nagybecsű közreműködésükért fogadják ezúton is leghálásabb köszönetünket. Sátoraljaújhely, 1907 március hó 3. Tulcsik Antal, Tulcsik Ferenc, Tulcsik Terézia, férjezett Skala Károlyné.

+ **Halálozás.** Leitgeb János (22201. sz. II. oszt.) szertári munkás, szövetségünk tagja, folyó évi március hó 5-én hosszas betegség után meghalt. Temetése március hó 7-én Kolozsvárt ment végbe.

A nemzetközi szakszervezeti mozgalom. Legien Károly, a szakszervezetek nemzetközi titkára közzétette a szakszervezeti mozgalom III. jelentését. Ez a jelentés az 1905. évről szól és annyiban különbözik az előző évek jelentéseitől, hogy áttekinthetőbb képet nyújt az összmozgalmakról, bár ez sem tökéletes még. Így például Franciaország és Olaszország nem szerepel a statisztikai kimutatásban és Amerika, továbbá Ausztrália hatalmas szervezetei sem küldtek be jelentéseket. A megjelent „Internationaler Bericht” azonban így is rendkívül érdekes. Megtudjuk belőle, hogy 10 országban 4,214.845 férfi, 259.544 nő, összesen 4,474.389 munkás és munkásnő volt 1905 december 31-én szervezve.

Ehhez hozzájön még Svájc 48.700 és Spanyolország 36.557 taggal, úgy, hogy a fentemlített országokban a szervezett munkások száma összesen legalább 4,559.646. Ebből 2,524.680 országos központokhoz (szakszervezeti tanács) tartozik.

A szervezett munkások számát országonként a következő táblázat mutatja.

Szervezett munkások				Százaléka az összes munkásoknak
Ország	Férfi	Nő	Összesen	
Anglia	1,741.661	125.094	1,866.755	26.4
Belgium	148.483	—	148.483	9.51
Dánia	35.551	7.076	42.627	49.11
Svédország	110.388	7.547	117.935	44.4
Norvégia	18.000	600	18.600	2.80
Németország	1,735.941	86.402	1,822.343	23.90
Ausztria	294.697	28.402	323.099	13.4
Magyarország	68.159	3.014	71.173	15.90
Szerbia	4.665	409	5.074	?
Bulgária	7.300	1.000	8.300	6.4
Összesen	4,214.845	259.544	4,474.389	

A munkaidő Oroszországban. Oroszország munkásvédelem dolgában messze halad Magyarországtól. Az orosz minisztertanács rendeletet bocsátott ki, amely szerint a műhelybeli munkanap 12 órát meg nem haladhat. Minthogy azonban a munkaidő két óráig terjedő munkaközi szünettel

szakitandó félbe, a tényleges napi munkaidő tíz óránál tovább nem tart. Az irodai alkalmazottak munkaidője ugyancsak 12 órára van korlátozva. A napi munkaidő tartamát a kerületi felügyelők, valamint a községi és városi tanácsok ellenőrzik és ezektől függetlenül a rendőrhatalóság. A rendelet intézkedésének megszegésére egy hónapig terjedő fogházbüntetés vagy száz rubelig terjedő pénzbüntetés van megállapítva.

+ **Kisiklott gyorsvonat.** Newyorkból jelentik, hogy az a gyorsvonat, amelyik Newyork és Csikágó közti utat tizenhét óra alatt teszi meg szombaton kora reggel Mineral-Point közelében kisiklott. A gyorsvonat négy kocsija közül három alázuhant a vasúttal párhuzamosan haladó Cone-magopatakba. Az ötvennégy utas közül negyven megsebesült, többnyire csak könnyen. — Egy kései távirat azt jelenti, hogy a negyven sebesültön kívül tizenkét személy eltűnt. A távirat feladása idejében a mentés még folyamatban volt. A kisiklást az okozta, hogy a vonat nyolevan kilométer gyorsasággal haladt egy merész kanyarulatban. A minap ugyanezen vonatról már jelentettek egy nagy arányú szerencsétlenséget.

+ **Elégett motoros.** Makóról jelentik: Könnyen végzetessé válható benzinrobbanás történt tegnap az arad-csanádi vasutak makói állomásán. A reggeli rendes motorvonatot utra akarták előkészíteni és e célból benzinnel töltötték meg a tartályt. Miután azonban a motoron elhelyezett tartály nem felel meg rendeltetésének, amennyiben robbanás ellen nincs kellő ellentálló képessége eddig ki nem derített okból a tartály felrobbant és csakhamar az egész motorkocsit lángtenger vette körül. Az oltási kísérlet hiábavalónak bizonyult és a motorkocsi rövid időn belül elhamvadt. Az állomási főnök és a megjelent hatósági közegek oda nyilatkoztak, hogy különös szerencse mentette meg az utazni akarókat attól, hogy esetleg az uton egy rémes katasztrófa tanúi legyenek. A kár harmincezer korona. Az utazó közönség körében mozgalom indult meg aziránt, hogy a kereskedelmi miniszterhez felírják, hogy robbanásmentes tartályok beszerzését kötelezőleg elrendelje.

+ **Adatok a szervezett munkásokról.** A new yorki hivatalos munkás közlöny, a legújabb adatok felhasználásával, érdekes kimutatást közöl a szervezett munkásokról. A kimutatás így szól:

	Szakszervezetek	Tagok
Egyesült-Államok	—	2,000.000
Anglia	16.213	1,866.755
Németország	14.828	1,822.343
Franciaország	4.625	781.344
Ausztria	3.111	323.099
Olaszország	—	260.102
Belgium	—	128.700
Svédország	—	105.500
Ausztrália	—	100.526
Dánia	1.156	90.911
Magyarország	40	71.173
Spanyolország	373	56.905
Svájc	618	48.000
Németalföld	—	37.221
Uj-Seeland	260	27.714
Norvégia	—	16.227

A fentebbi kimutatás szerint a 346 millió lakos közül több, mint 8 millió a szervezett munkások száma, ami 23 százaléknak felel meg. Ez persze az átlagos szám. Ha részletezzük, akkor a következő eredményt kapjuk: Angliában 22, Dániában 27, Uj-Seelandban 28, Németországban, az Egyesült-Államokban és Ausztráliában 33, Franciaországban pedig 50 lakosra esik egy szervezett munkás. Aránytalanul legnagyobb ezen szám Angliában mert hisz Franciaországban, amelynek lakossága majdnem meghaladja Angliáét, nem is félannyi a szervezett munkások száma.

Ha megnézzük a fentebbi kimutatást, világosan látjuk, hogy a szervezésben az angol nyelvű országoké az elsőség, de ugyancsak azt is észrevehetjük, hogy a németek vannak leginkább arra hivatva, hogy átvegyék az angoloktól a vezető szerepet.

MULATSÁGOK.

A V. M. O. Sz. Istvántelki helyicsoporthja március 24-én, este fél 8 órakor, a csoport helyiségében (Palotaujfalu, Krausz-féle vendéglő, Pázmány-utca és Zápolya-utca sarak) az újpesti Munkásképző dalkarának szíves közreműködésével kedélyes estélyt rendez.

A vasuti munkások országos szervező bizottsága, a márciusi napok emlékére, március hó 17-én, vasárnap este 6 órakor, a József főherceg-szálloda nagytermében (Baross-tér 2. szám) táncot egybekötött márciusi estélyt rendez. Belépődíj nincs. Műsor ára 40 fillér. Ruhátár személyenként 20 fillér. Műsor után tánc. Világposta értékes díjakkal. Felülfizetések a Magyar Vasutasban nyugtáztatnak.

A szegedi helyicsoporth 1097 március 2-án tartott mulatságán a következő felülfizetések folytak be: Fimák Károly műhelyfőnök 10.—, Gottlieb Lajos mérnök 3.—, Novák László mérnök 3.20, Szűcs András vendégfőnök 10.—, Ősi Géza 2.—, Battanes Kálmán 1.—, Kiss István —.60, Kocsis András 1.—, Katona István 2.—, Pápa József 1.—, Malacz Géza 1.—, Szemmári András 2.—, Bánfi Ferenc, Csánka Mihály, Bisztrai Károly, Ritter Mihály, Bálo Ferenc, Bérezi Sándor, Steiner Ede, Remes Sándor, Lovászi Imre, Kissáper József, Mórincz Juliska, Benkő Béla 1—1 kor.

A zombori helyicsoporth mulatságán felülfizettek: Kapusi 1.—, Schäffer —.40, Grünberger —.40, Antits 2.—, Pipitz —.40, Stajkov 1.20, Schneider —.20, Rajtub 5.—, Rozenstengel 1.20, Klaszovits —.40, Stanisits 2.—, Hampel —.20, Weil —.40, Klein —.40, Szabó 1.—, Molnár —.50, Howinszkiné 1.60, Binder —.20, X. Y. 1.60, Veil —.40, koronát.

Szerkesztői üzenetek.

Figyelem! Mindazon kinevezett kártársaink, akik az új nyugdíjintézet alapszabályokról vagy az ott biztosított utáni fizetések felől felvilágosítást akarnak, forduljanak hozzánk levélbelleg.

Munkács. Kinevezett vasutas halála után csak törvényes feleség vagy kiskorú gyermekek kapnak három havi fizetésnek megfelelő végkielégítést.

Ha ilyen nem volna, ez esetben azoknak, akik a temetés költségeit fedezték, a betegsegélyző pénztár azt részben visszafizeti. Mai számunkban egy új rendeletet közlünk, mely különben újra szabályozza ezt a kérdést.

T., Rákoscaba. A Máv. munkásai nincsenek hivatalból a rendőrségnél bejelentve.

175. sz. pályao. Ön mindazon idejét, amit 24-ik életévétől a vasutnál megszakítás nélkül töltött, utánafizetheti.

Kiss, Újpest. Forduljon jogtanácsosunkhoz, Kadosa Marcell, Budapest, Ó-utca 48, 6 szívesen ad felvilágosítást.

A gyár. Szép költeményét alkalomadtán közölni fogjuk.

Állomásfőnökség, Zágráb. A hozzánk érkező panaszos levelek alapján tisztelettel felkérjük a főnökséget, méltóztassék *Kluka* nevű hivatalnokát kioktatni arra, hogy a gorombáskodás a műveltség hiányát jelenti és a munkások feleségeivel való gorombáskodás pedig nagyfokú gyávagságra mutat. *Kluka* urat az aranyzsinóros blúz nem jogosítja fel arra, hogy műveletlent és gyávát játszsze azok előtt, akik sem egyik, sem másik tulajdonsága ellen nem tudnak kellőképpen védekezni.

Síófok. Nem Horváth Jánost és Csínáth Istvánt kell megrónunk, hanem azokat, akik megsértődnek azon, hogy *szocialistáknak* hívják őket. Mi csak büszkéek vagyunk, ha „szocialistáknak” vagy pláne izgatóknak *csúfolnak*.

Felelős szerkesztő: **Farkas Izor.**

Laptulajdonos: **A magyar vasutas-szervezet**

Világosság könyvnyomda r.-t Budapest, Nyár-utca 1.

CSERE.

Esztergályos. Szabadkáról cserélne budapesti műhelybe.

Kocsilakatos Szombathelyről cserélne budapesti, debreceni vagy kolozsvári műhelybe.

Fényező cserélne a piskii műhelyből Budapest bármely műhelyébe, esetleg Kolozsvár vagy Debrecenbe.

Kazánkovács temesvári műhelyből cserélne a pécsi vagy kaposvári műhelybe.

Éjjeli őr Debrecenből cserélne a szeged-aradi, vagy kolozsvári üzletvezetőség területén váltóór, pályao., értesítő- vagy irodaszolgáival.

Kovács Temesvárról cserélne a szolnoki műhelybe.

Kerékesztergályos a kaposvári műhelyből cserélne bármelyik budapesti műhelybe.

Vasesztergályos a szabadkai műhelyből cserélne a budapesti, kaposvári vagy temesvári műhelybe.

4 lakatos és 1 esztergályos óhajt cserélni az aradi fűtőházba bárhova.

Összes címek a kiadóhivatalban.